



Torn Broers: klei, kunde en slimme mechanisatie

Kwekerij Torn Broers op de Molenstraat in IJzendoorn laat zien hoe je van hobby naar hoofdzaak groeit met klei, kunde en consequente keuzes. Richard Torn Broers begon in 1999 samen met neef Willem terwijl beiden nog in loondienst waren. Richard werkte elf jaar bij de Rabobank als accountmanager bedrijven. 'Veel mensen raadden het af,' zegt hij. 'Maar ik heb er geen moment spijt van gehad.' Inmiddels omvat het bedrijf circa zeventig tot vijfenzeventig hectare, volledig volgegrond, met een duidelijke focus op kwaliteit en leveringszekerheid.

Auteur: Huub Snijders

De teeltopzet is klassiek in stappen en modern in uitvoering. Elk voorjaar gaan dertig tot veertig duizend onderstammen de grond in; in de zomer wordt er op het land geoculeerd. Enten in de winter doet Torn Broers niet — die uren gaan naar veldwerk en planning. Het jonge materiaal groeit door naar maat 6–8 tot 10–12, waarna een deel wordt verplant richting 14–16 tot en met 25–30. Een bescheiden zomer/winteropslag in kokosluit wordt gebruikt om percelen leeg te kunnen trekken en leverbaar te blijven in tussenjaren. De afzet loopt via andere kwekers en handelaren; aan gemeenten en aanleg wordt niet rechtstreeks geleverd.



punt. Torn Broers werkt sinds drie à vier jaar met de schoffelmachine van Otto de Vree (OdV). De motivatie was simpel: ervaring opdoen en minder afhankelijk worden van middelen die je niet eindeloos wilt of mag gebruiken. 'Alle éénjarige opplant proberen we met de schoffel bij te houden,' zegt Torn Broers. 'Dat is al gauw tien tot dertien hectare. Je rijdt er twee volle dagen overheen en loopt soms met de hand na.' Het vraagt tijd en planning en is minder 'schoon' dan een chemische ronde, maar het levert rust op in de teelt, vitale bomen en een bodem die blijft leven.

Het sortiment is stabiel - in laanbomen gaan ontwikkelingen traag - maar er is wel beweging onder invloed van klimaatadaptatie

Modulariteit

De kracht van OdV zit in de nabijheid en de modulariteit. Richard Torn Broers testte, gaf terugkoppeling en zag hoe software en opbouw werden aangepast. Onderdelen die niet werkten gingen eraf; nieuwe functies, zoals segmenten die afzonderlijk kunnen opklappen om alleen een randje te pakken, kwamen erbij. Het is techniek die meebeweegt met de gebruiker in plaats van andersom. Die aanpak past in de regio: via Tree Centre Opheusden (TCO) worden demodagen georganiseerd, leveranciers laten zien wat ze kunnen en kwekers kijken kritisch of het werkt op hún klei. Succes op het erf overtuigt, soms letterlijk: een Turkse klant kocht na een bezoek ter plekke een machine.

Mechanisatie gaat verder breder dan schoffelen. Rooien, binden, laden: overall zoekt Torn Broers naar arbeidsverlichting en ergonomie. De keuze voor MDE-rooimachines is bewust vanwege zitpositie, zicht en bediening. 'Als je goed zit, hou je het langer vol — en het werk blijft leuk,' zegt hij. Met betonpaden en vaste rijlijnen wordt insporing beperkt en logistiek gestroomlijnd. Het doel is telkens hetzelfde: piekdruk aankunnen met mensen die het werk

willen blijven doen. Personeel binden is belangrijker dan puur snelheidswinst; techniek is er om mensen te laten slagen.

Insporing

Op de klei beslist het weer. In een natte maand kan de grond snel dicht slaan; elke extra werkgang vergroot verdichting. Torn Broers plant daarom zorgvuldig, wisselt percelen, werkt zo licht mogelijk en laat het land met rust als het moet. Chemie wordt teruggedrongen waar het kan, zonder dogma's: soms is een spuitronde de enige realistische optie om achterstand te voorkomen. De richting is helder: minder middelen, meer precisie, zolang het weer en de werkdruk het toelaten. Juist daar helpt techniek die nauwkeurig werkt en weinig ombouwtijd vraagt.

Demping

Economisch is het beeld positief. De laatste jaren waren goed; dat biedt ruimte voor investeringen in bodemzorg en techniek. Tegelijk zijn de remmende factoren helder: arbeid en grond. Eigen grond is schaars en duur; het bedrijf huurt veel en zoekt efficiëntie in organisatie in plaats van hectares stapelen. Die discipline vertaalt zich in strakke percelen, voorspelbare levering en minder verspilling. Internationale spreiding van afzet dempt projectgolven en houdt cashflow in beweging. Torn Broers staat daarmee model voor de moderne vollegrondsteelt in de regio: traditioneel in stappen, modern in middelen. Kwaliteit en leveringszekerheid komen uit een reeks kleine, consequente keuzes: zorgvuldig uitgangsmateriaal, netjes verplanten, precies onkruidbeheer, ergonomische machines en rijlijnen die werken in nat en droog. De klei dicteert, de praktijk stuurt en de techniek volgt. Uiteindelijk draait het om bomen die het goed doen én om mensen die het werk willen blijven doen. Als bodem, boom en bemanning in evenwicht zijn, komt de rest vanzelf — en blijft de regio sterk. Daarmee blijft de bedrijfsvoering overzichtelijk, leverbaar en robuust in seizoenen met wisselvallig weer en hoge piekdruk.

Exportweegschaal

De exportweegschaal slaat doorgaans door naar het buitenland: rond de zestig tot zeventig procent gaat de grens over, vooral naar Duitsland, Polen, Oostenrijk en Zwitserland. Engeland is marginaal. Turkije was jarenlang een interessante markt, maar viel recent grotendeels weg door valuta- en inflatieproblemen. Het sortiment is stabiel — in laanbomen gaan ontwikkelingen traag — maar er is wel beweging onder invloed van klimaatadaptatie. Duitse bestekken spreken over 'Klimabäume'; droogte- en hittetolerantie weegt zwaarder. Tegelijk verschijnen soorten in Nederland die vroeger vooral in Zuid-Europa werden geteeld, met soms een concessie aan winterhardheid. De kern blijft echter een betrouwbare basislijst die voorspelbaar groeit op rivierklei.

Schoffelen

Mechanische onkruidbestrijding is een speer-



BE SOCIAL
Scan, lees & deel!